

VILJANDI KAARE KOOL
MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA
PÕHIKOOOLI LIHTSUSTATUD RIIKLIK ÕPPEKAVA

Viljandi 2024

1. Ainevaldkonna üldosa	3
1.1. Valdkonnapädevus	3
1.2. Ainetundide jaotus	3
1.3. Ainevaldkonna lõiming, üldpädevuste saavutamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine ainevaldkonnas	4
1.3.1. Lõiming teiste ainevaldkondadega	4
1.3.2. Üldpädevuste saavutamine	11
1.3.3. Läbivad teemad	14
2. Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid	16
2.1. Õppeaine kirjeldus – muusikaõpetus	17
2.2. Muusikaõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid	17
3. Ainekavad	20
3.1. I kooliaste	20
3.1.1. I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	20
3.1.2. I kooliastme õpitulemused	20
3.1.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti	21
1. klass	21
2. klass	24
3. klass	26
3.2. II kooliaste	29
3.2.1. II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	29
3.2.2. II kooliastme õpitulemused	29
3.2.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti	30
4. klass	30
5. klass	34
6. klass	41
3.3. III kooliaste	46
3.3.1. III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	46
3.3.2. III kooliastme õpitulemused	47
3.3.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti	47
7. klass	47
8. klass	53
9. klass	59

1. Ainevaldkonna üldosa

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhiakuga ja lahendab probleeme loovalt

1.2. Ainetundide jaotus

Muusikaõpetust õpitakse 1.-9. klassini.

Nädalatundide jaotumine klassiti:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Muusikaõpetus	1	1	1	1	1	1	1	1	1

1.3. Ainevaldkonna lõiming, üldpädevuste saavutamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine ainevaldkonnas

1.3.1. Lõiming teiste ainevaldkondadega

Muusikaõpetuse õpitegevuses on olulisel kohal lõimitud õpe teiste ainevaldkondadega.

I kooliaste

Eesti keel

Õpilaste kõne arengu toetamine - hääle tugevuse ja diktsiooni selguse harjutamine; tähestikulaulud - tähtede/tähestiku õppimine laulutekstide abil, muusika rütmi, meloodia ja harmoonia toetav mõju (videote puhul lisandub visuaalne tugi); silbitamine - laulusõnad on noodikirjas esitatud enamasti silbitatud tekstina; häälikute häälimine (täis- ja kaashäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, sulghäälikud - nende laulmise võtted/põhimõtted). Laulutekstide analüüs, uued/vanad sõnad ja nende tähendus (rahvalaulude tekstid), rahvakombed ja rahvakalendri tähtpäevad. Korrekse kirjakeele ning kokkulepitud vormistusnõuete järgimine. Õpetaja ise saab toetada õpilaste keele arengut, teades, arvestades ja kasutades eesti keeles õpetatavaid lausemalle nii õppematerjali selgitamisel kui ka töökorralduste esitamisel.

Matemaatika

Numbrilaulud - aitavad muusika rütmi, meloodia ja harmoonia toel paremini meelde jätta arve. Erinevate muusikapalade kuulamine, rütmide kaasa mängimine aitab mõista erinevusi kiire ja aeglase tempo, kõrge ja madala heli vahel. Ruumisuhteid (kõrge-madal, ees-tagas, üleval-all), ruumis orienteerumise oskust saab kinnistada laulumängudega ning noodikirja jälgimisega laulu õppimisel - nootide asetus noodijoonestikul (joonel, vahes). Läbi erinevate lastelaulude, liisutuste ja laulumängude saab kinnistada erinevaid õpitud matemaatikaalaseid teadmisi ja oskusi (nt arvu, hulga ja numbri seos; ajasuhted - kalender, kellaaeg); helivätlused (terve, pool), taktimõõt (2- ja 3-osaline).

Loodusõpetus

Looduse kirjeldamine, linnu- ja loomariik muusikas - loodushelide ning linnu- ja loomahääle matkimine, liikumiste jäljendamine. Aastaaegade ja kuude nimetused lauludes ja lugudes. Säästev eluviis, taaskasutus - rütmipillide valmistamine looduslikest materjalidest (puit, kivid, liiv, kõrred jm). Rahvakombed - laulumängud looduslikus keskkonnas. Muusikalise kuulamise harjutamine - loodushelide ja -hääle tuvastamine.

Inimeseõpetus

Eneseteadlikkus, teiste märkamine ja teistega arvestamine ühistes muusikategevustes - kooslaulmised, pillimängud, tantsud ja liikumised. Kodu ja perega seotud teemad lauludes, sõnavara rikastamine. Aeg ja ajalugu, rahvalikud kombed ja rahvakalendri tähtpäevad ning nendega seotud laulud, laulumängud ja tantsud. Hääle tekitamine ja kuulamine.

Liikumisõpetus

Laulu- ja ringmängud, rahvatantsud, rütmikaharjutused (body percusson), kehapillisaated. Liikumine muusika saatel ja muusikalise liikumise kujundamine laulu karakteri põhjal. Keha tunnetamine ja koordineerimine, tempo, erinevad liikumisvormid, liikumine rütmilise kaasmänguga (käteplaksud eri taktiosadel jms). Õige kehahoid ja keha tunnetamine lauldes.

Tööõpetus

Lihtsate rütmipillide valmistamine, pillide materjalid (puit, plastik, paber jms); valmistamise tehnoloogiad - töövõtted, tööriistad; Laulud, mis tutvustavad tööriistu ja töövõtteid (Meistrimehed).

Kunst

Kuulatud muusika visualiseerimine, muusikapala karakteri, sisu, meeleolu jne väljendamine kunstitegevustes. Pillide/pillimängu kujutamine kunstitöös. Enda valmistatud rütmipillide värvimine, kaunistuselementide kavandamine ja teostamine - motiivid ja sümbolid.

II kooliaste

Eesti keel

Korrektne hääldus ja õigekiri; sõnade silbitamine laulusõnades, lugemise harjutamine; sõnavara täiendamine (rahvalaulud jm), laulusõnade tähenduse selgitamine; eri tüüpi tekstidest (laulusõnad, infotekstid, kirjeldused) vajaliku teabe leidmine; kirjalike tööde vormistamine vastavalt kokkulepetele. Emakeelele pühendatud laulud.

Kirjandus

Luule ja laul - kirjanduslik tekst laulu sõnadena või inspiratsiooni allikana. Temaaliste laulude õppimine (rahvakalender, aastaajad, isamaa, emakeel jne). Pärimus - rahvalaulu liigid ja tunnused, regilaulu värsimõõt, alg- ja lõppriim. Luuletekstid - teksti sisuline analüüs, luuletaja mõttemaailma ja loodu üle arutlemine, seos muusika väljendusvahenditega (tempo, rütm, meloodiajoonis, harmoonia, tekstuur).

Matemaatika

Erinevate rütmifiguuride ja taktimõõdu omavaheline sidusus on otseselt seotud matemaatikaga - helivältuste arvulised/murdarvulised nimetused (veerand-, pool-, kaheksandiknoot jt). Taktimõõtu muusikas tähistatakse enamasti murdarvuna, esitamise kiirust ehk tempot numbriga (mitu lööki minutis). Muusikas peab õpilane teadma rütmide pikkust, et osata neid sobitada taktimõõduga ning täita taktid vajaliku arvu rütmidega korrastatud noodikirja jaoks - arvandmete kogumine ja korrastamine. Mõlemas aines tuleb arvutada, lugeda ja teisendada andmeid (noodikirja tähistused - asukoht klaviatuuril/ sõrmede arv ja asetus tabulatuuril. Tervik ja osa leidmine tervikust (kogu helivältuste süsteem, vormiõpetus - salmid, refrään, eelmäng, vahemäng).

Inglise keel

Kultuuriline mitmekesisus - tausta mõistmine, silmaringi laiendamine. Võõrkeele õppimine muusika/ laulude kaudu (tähestik, värvid, nädalapäevad, kuude nimetused). Häälduse praktiseerimine - laulmine võõrkeeles, lihtsate laulumängude mängimine. Sõnavara rikastamine õppimine erinevate laulude kaudu, võõrkeelse laulu sisu mõistmine. (Rahva)pillide nimetused erinevatel inglise keelt kõnelevatel rahvastel.

Inimeseõpetus

Eneseteadlikkus - keha tunnetamine, koordineerimine, häälehoid ja häälemurre; muusika ja

sotsiaalsusega seotud oskused ja kogemused. Koostöö ja suhtlemisoskuste arendamine (teistega arvestamine ja teiste kuulamine - ühislaulmised, laulumängud, muusikalised liikumised, ansamblimängud). "Meie" - kodu ja kodumaa teemad lauludes/pillilugudes, rahvakombed ja rahvakalendri tähtpäevad. Ettevõtlikkus (korraldamine), erinevate ametitega tutvumine laulude kaudu.

Loodusõpetus

Looduse kujutamise seotud muusika (tsüklid, aastaegade vaheldumine); aastaegu, kuid ja ilmastikunähtusi (vihm, lumi, päikesepaiste) kirjeldavad laulud ja pillilood. Loodushääled, loomadest/lindudest/putukatest jutustavad laulud. Looduslikest materjalidest valmistatavad rütmi- ja fantaasiapillid; noodikirja loomine looduslikest vahenditest (kõrred noodijoonteks, lilled/oksad/lehed/viljad nootideks). Rahvapillide tekkimise/loomise võimalused ja vajadused - kättesaadavatest materjalidest, signaalide edasiandmiseks/ rütmiliseks saatemänguks jne.

Liikumisõpetus

Kehahoid ja keha tunnetamine lauldes; liikumine muusika rütmis, koordinatsiooni ning tähelepanu arendamine. Muusika väljendusvahendite (tempo, rütm, harmoonia, faktuur, meloodia) tunnetamine liikumise/kehalise aktiivsuse kaudu (laulu- ja ringmängud, liikumised rütmi- ja kehapillidega muusika saatel, muusikalise liikumise kujundamine laulu karakteri järgi, omaloomingulised liikumiskavad), erinevate rahvaste rahvatantsud.

Ajalugu

Muusika arengu ja iseloomu seos eelnenud ajaga, kultuuride kujunemisega. Perekond, suguvõsa, kogukond, rahvus - temaatilised laulud ja pillilood, ühismusitseerimised, tähtpäevade tähistamised. Elupaiga ja eluviisi seos rahvakalendri tähtpäevadega, rahvamuusika, rahvatantsud, rahvapillid ja rahvalaulikud kombestiku kujundaja ja kaunistajana. Kohalikud materjalid ja pillide valmistamise töövõtted, kirjeldused ja vanad terminid regilaulude tekstides.

Kunst

Kunstiõpetus ja muusika on põimitud loovuse ja loominguga ning kasutavad sageli sarnaseid põhimõisteid - looming, teos ja autor; esitus/esitlus. Muusika kuulamine koos kunstitegevusega,

kuulatud muusika visualiseerimine - muusikapala sisu, karakteri, meeleolu jne väljendamine. Muusika kujutamine värvidega, abstraktse pildi joonistamine - kõlad ja vormid, kõlad ja värvid. Pillide kujutamine, detailide väljatoomine heli tekitamise põhimõtete selgitamiseks. Töö korrektne vormistus ja esitus.

Informaatika

Internetiturvalisus ja autoriõigused. Infooting ja allika kriitiline hindamine. Kirja, dokumendi /esitluste koostamine (tekst ja selle vormindus, pildi/video lisamine). Noodigraafika programmid (MuseScore, Noteflight), digikeskkonnad muusika loomiseks (Incredybox). Heli salvestamine, <https://courses.cs.ut.ee/t/digiopik/Digikunst/Tund26> (TÜ digiõpik informaatikas). Turvaline rakenduste (PerfectPiano) allalaadimine oma seadmesse.

III kooliaste

Eesti keel

Suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeskuse arendamine, väljendusoskuse edendamine nii kõnes kui ka kirjas; korrektse eesti keele järjepidev kasutamine. Töö tekstiga - usaldusväarsuse ja asjakohasuse hindamine, tekstist teabe leidmine; sõnavara rikastamine, kirjeldava ja analüütilise sõnavara ja sõnastuse kasutamine muusika- ja kontserdiarvustustes. Laulusõnades ettetulevate võõr- või arhailiste sõnade "tõlkimine".

Kirjandus

Kirjanduslikud tekstid silmaringi ja kultuurikogemuse rikastajana, muusika inspiratsioonina. Teose, autori ja loomingu määratlus, autoriõigus. Sõnakunsti poetika ja kujundikeele olemuse uurimine, luuletekstid laulusõnadena - looja/luuletaja mõttemaailm, teksti sisuline analüüs, seos muusika väljendusvahenditega (tempo, rütm, meloodiajoonis, harmoonia, tekstuur). Rahvaluule olemus ja liigid, sõna ja meloodia rütmi ühendamine. Kirjanduslikud tekstid muusikateatris (libretod).

Inglise keel

Rahvaste muusika ja rockmuusika teema pakuvad enim lõimumisvõimalusi - riigid ja rahvad, eri

maades kasutatavad keeled (sh endised asumaad), võõrkeelsed laulusõnad. Muusika oskussõnad ja muusikaterminid (itaalia keel), pillide nimetused eri rahvaste rahvamuusikas. Lemmiklaulud, -artistid välismaal- võõrkeelsete tekstide hääldamine, sõnumi mõistmine, sõnavara omandamine. Võõrkeelsed pilliõppeprogrammid, noodistamisprogrammid. Infootsingud võõrkeelsetest infoallikatest.

Matemaatika

8-silbiline struktuur regilaulus; noodikirjas taktinumbrate leidmine noodirea alguses (laulupeo noodid), õige taktinumbri väljaarvutamine noodirea keskel; rütmivältuste nimetused murdarvudena ja nende kujunemislugu ($1/2$ -poolnoot, $1/4$ - veerandnoot, $1/8$ - kaheksandiknoot, $1/16$ - kuueteistkümnendiknoot); taktimõõt murdarvudena ($2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$ jt); rõhulised ja rõhuta taktiosad taktis taktimõõdu alusel (tantsude meetrumi lugemisel - polka: 1-ja 2-ja....; valss: 1-2-3. 2-2-3, 3-2-3, 4-2-3): helivältused ja rütmide jaotus taktidesse taktimõõdu alusel (liitmine); info lugemine diagrammilt (teema "Muusikatööstus" - tulu jagunemine muusikapala tootjate vahel); helireas täis-ja pooltoonid (klaveri mustad ja valged klahvid); muusikapala esitamise kiiruse väljendamine numbriliselt (arv= lööki minutis) - metronoom; helistiku põhiastmed (I, IV, V) rooma numbritena väikekandle saateakordides; tunnustushüüe "Kolm, neli - hea bänd!".

Loodusõpetus

Loodushääled, loodusega seotud laulud ja pillilood; hääld ja häälehoid, heli tekkimine ja heli omadused; hingamine ja hingamiselundkond. Eesti rahvamuusika piirkonnad (rahvamuusika esitajad, rahvalaulude murdetekstid). Rahvaste muusika (paiknemine maailmakaardil, erinevused ja sarnasused eri kultuuride vahel sõltuvalt asukohast ja geograafilisest painemisest).

Ajalugu

Riikide ja rahvaste ajalugu, traditsioonid ja kultuurilugu. Maadeavastused, eri kultuuride vastastikune mõju (muusikastiilide teke ja segunemine, muusikainstrumentide päritolu, muusikateater eri kultuurides). Eesti riigi ja rahva kujunemine, rahvakultuur, pärimuskultuur, laulu- ja tantsupeod, eesti heliloojad ja kultuuritegelased.

Inimeseõpetus

Kodanikuks olemine, teadlikkus oma õigustest ja kohustustest, käitumine (igapäevaelus, kontserdil ja avalikul esinemisel); "Mina ja meie" - koostöö ja üksteisega arvestamine (ühislaulud, laulumängud, ansamblimängud pillidega) - sotsiaalsed suhted ja suhtlemisoskuste areng. Kodu, kodumaa ja rahvakalendri teemad lauludes/pillilugudes, tähtpäevade tähistamine ja kombed. Keha tunnetamine ja koordinatsioon muusikalistes liikumistes ja pillimängus; hääle tekitamine, häälehoid murdeas. Tervislik eluviis, vaimne heaolu - eneseanalüüs ja eneseteadlikkus (huvid ja võimed), võimalused hobideks ja huvitegevuseks. Ettevõtlikkus (ürituste korraldamine), erinevate ametitega tutvumine.

Liikumisõpetus

Laulu- ja ringmängud, muusikaliste väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu, liikumised muusika saatel; maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Kehahoid ja hingamine, koordinatsiooni arendamine muusikalise liikumise ja pillimängu kaudu; rütmimängud kehapillil.

Tööõpetus

Loomingulisuse ja käelise tegevuse koostöö: pillide/tööriistade kasutamine (mängu- ja töövõtted nõuavad koordinatsiooni ja täpsust); materjalid (helitekitajad/müra, materjalide omadused, pillide valmistamine); loominguine eneseväljendus sisus ja vormis, korrektne ja viimistletud esitus/esitus. Eesti rahvakultuur ja teiste riikide kultuuripärand - rahvariided, esemed, mustrid, kultuuritavad; kultuuridevahelised seosed, erinevused, sarnasused.

Kunst

Muusikaliste lavateoste (ooper, ballett, muusikal, operett) lavakujundustele tähelepanu pööramine, nende loomisega seotud ametinimetuste ja ametiülesannete selgitamine; kunst muusika ja muusika kunsti inspiratsiooniallikana, koosloome võimalused ja katsetused; loomemajandus - kunsti- ja muusikakorraldus, (sotsiaal)meedia, sisuloome, levitamine ja suunamudimine, reklaam, muusikavideo; interdistsiplinaarsus - eri kunstiliikide seotus ja läbipõimimine kaasaegses loomingus, perfomansid, sündmuste korraldus jne; kunstiliikide areng ja läbipõimitus ajaloos.

Informaatika

Internetiturvalisus, autoriõigused, tehisintellekt, infootsingud, noodigraafika.

1.3.2. Üldpädevuste saavutamine

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Muusika ühena kunstiainetest on otseselt seotud kultuuri, selle mitmekesisuse, loomise ja loodu väärtustamisega. Muusika tegemise ja kuulamise käigus ning muusika üle arutledes süvendatakse teadmisi eesti kultuurist ja muusikast, avardatakse maailmapilti, tutvutakse teiste rahvaste kultuuri ja eluviisiga. Esimeses kooliastmes keskendutakse eesti kultuurile - meie tavad ja kombed ning nendega seotud repertuaar (rahvamuusika - rahvalaul, rahvapillid, laulumängud ja rahvatantsud; kodu ja Eestimaaga seotud laulud). Teises kooliastmes laiendatakse kultuuripilti naaberriikide omaga tutvudes, tehes seda võrdluses (mis ühesugune/ühendav ja mis erinev/omapärane) Eestiga. Kolmas kooliaste tutvub kultuuridega teistelt mandritelt, saab ülevaate sealsetest erinevatest usunditest ning muusikast. Kultuuri- ja väärtuspädevust kujundab ühislaulmine, mis ühendab omavahel eri põlvkondi ning osalemine laulupidudel. Õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertide ja muusikaetenduste külastamine toetavad kultuuri- ja väärtuspädevuse arendamist - teiste loodust osa saamine, selle hindamine.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Muusika kui universaalne keel võimaldab üksteist tundma õppida, omavahel suhelda ja koos tegutseda. Ühislaulmine, pilling ja erinevates ühisprojektides osalemine toetab sotsiaalsete oskuste kujunemist ja arenemist, avastatakse enda ja teiste loomingulisi ressursse, nauditakse loomevabadust ja kujunevat ühtsustunnet. Ühistegevustes on võimalik koos luua toetav, turvaline, mänguline ja loominguline keskkond ning seeläbi mõista meeskonnatöö olulisust. Sotsiaalset ja kodanikupädevust kujundatakse kõikide muusikaliste tegevuste kaudu, omandatakse meeskonnatöö oskused ja kogemused; kujundatakse ühistöö reeglid ja kokkulepped ning mõistetakse kaaslastega arvestamise ja kokkulepetest kinnipidamise tähtsust. Kultuurisündmustel osalemine süvendab kultuurilist ühtsustunnet ning erinevate kultuuride mõistmist.

Enesemääratluspädevus

Musitseerimine võimaldab avastada ja avada enda tunde- ja huvide maailma uusi tahke. Praktiliste

tegevuste kaudu saab mõista ja hinnata enda muusikalisi võimeid ja oskusi, omandada esitamise, esitlemise ja esinemise oskusi. Kaasõpilaste ja õpetaja tagasiside kaudu erinevatele muusikalistele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, omalooming) saab oma sooritust täiendada/muuta - tagasiside toetab oskuste arengut. Osalemine lauluansamblis, kooris või pilliringis, oma ja teiste oskuste jälgimine, toetab enesemääratlust ja annab ühistegevustes juurde kuuluvustunnet. Esinemised kooli- või koolivälistel üritustel panevad oskused proovile ning annavad tagasisidet. Tutvumised erinevate muusikastiilidega võimaldavad leida endale meelepärase ning ka läbi lemmikmuusika ühtekuuluvustunnet tunda.

Õpipädevus

Muusikas nagu ka teistes õppeainetes on oluline õppida õppima - kuidas samm-sammult oma tegutsemist kavandada ja olemasolevatele teadmistele ja oskustele uusi kihte juurde laduda. Laulu ja pilliloo õppimine algabki analüüsist - kui pikk, mitu salmi, kas on refrään, milliseid noodivältusi ja milliseid nelikõrgusi on kasutatud, Olukorda hinnanuna on hea teha järgnevat plaani - kas alustada sõnade lugemisest, viisi õpetuses või hoopis teha selgeks refrään. Muusika õppimist on hea teha koos, kuid see nõuab ka individuaalset tööd ja harjutamist - enda õppe kavandamist ja teostamist. Tagasiside, enda ja teiste tegevuse analüüs aitavad saada ülevaadet olukorrast.

Suhtluspädevus

Muusika võimaldab suhtlemist nii sõnadega kui ka mitteverbaalselt - helide keeles. Suhtluspädevust rakendatakse algklassides erinevate laulude, laulu- ja ringmängude õppimise kaudu, kus õpilane harjutab mängides selget ja viisakat eneseväljendust ning turvalist suhtlemist kaasõpilastega. Vanemates klassides on tähtsal kohal kultuuride, heliloojate ja teoste üle arutlemine, oma kogemuse ja arvamuse jagamine kaasõpilastega. Õpitakse oma seisukohti viisakalt väljendama ning teiste arvamust ja väärtusi aktsepteerima. Suhtluspädevuse kujunemisele aitab kaasa aktiivne osalemine kooli ansamblites, kooris või pilliringis. Muusikute omavahelisele paremale mõistmisele aitab kaasa muusika oskussõnade valdamine.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

Muusika ja matemaatika on omavahel tihedas ühenduses - mõlemas tuleb arvutada ja tegeleda andmetega. Suuresti põhineb helide pikkuse/kestvuse jaotussüsteem matemaatikal - helivältuste

arvulised/murdarvulised nimetused (veerand-, pool-, kaheksandiknoot jt). Taktimõõtu muusikas tähistatakse enamasti murdarvuna (2/4 polka, 3/4 valss), esitamise kiirust ehk tempot numbriga (mitu lööki minutis). Muusikas peab teadma rütmide pikkust, et osata neid sobitada taktimõõduga ning täita taktid vajaliku arvu rütmidega korrektse noodikirja jaoks - arvandmete kogumine ja korrastamine. Pilliõppes harjutatakse plokkflööti numbersüsteemi abil, kandleakorde pannakse kirja Rooma numbritega (I, IV ja V) ning harmoonilisi kooskõlasid tähistatakse tähtede ja numbrite koostöös.

Loodusteaduste pädevus kujundab oskust mõista heli tekkimist/tekitamist, heli omadusi, helikeskkonna (näiteks müra) mõju inimese tervisele. Loodus ise pakub näiteid ja inspiratsiooni loominguks - loodushääled, linnulaul, lõhnad ja kaunid vaated. Muusikas tuleb lugeda ja teisendada andmeid (noodikirja tähistused - asukoht klaviatuuril/ sõrmede arv ja asetus tabulatuuril. Terviku mõistmine ja osa leidmine tervikust (kogu helivältuste süsteem, vormiõpetus - salmid, refrään, eelmäng, vahemäng). Muusika esitamine digivahenditega/-keskkondades, salvestamine ja taasesitamine kujundab tehnoloogiaalast pädevust.

Ettevõtlikkuspädevus

Muusikas peab olema ettevõtlikkust - suutlikkust ideid luua ja neid ellu viia. Muusikas ja muusika loomisel väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Muusikas saab ettevõtlikkust väljendada ka esinemisjulguse ja -oskuse kaudu. Koolis saab olla ettevõtlik, olles algatajaks mõnele muusikalisele sündmusele (näiteks bändi loomine, omaloomingu esitamine, lemmikbändi kontserdi korraldamine). Õpitakse oma tugevaid külgi arendama, tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tulemuse eest.

Digipädevus

Muusika tegemine ja loodu jagamine on kolinud digikeskkondadesse. See nõuab oskust leida sobilik, oskustele ja vajadustele vastav keskkond, võimekust teha koostööd ning leida sobilik suhtlusviis nii kooslooja kui publikuga. Igapäevaselt peaks igaüks teadma digikeskkondade ja üldiselt internetikasutuse ohtudest, oskama kaitsta enda andmeid ja privaatsust, kasutama samu põhimõtteid ja käitumisnorme, mis tavaeluski. Muusikatundides harjutatakse, kuidas sõnastada otsitava kohta teavet (milliseid märksõnu kasutada, otsides infot helilooja kohta, mänguvõtete kohta pillil, nootide asukoha määramisel noodijoonestikul jne) ning hinnatakse leitud allikate

usaldusväärst. Tehakse ühisloomet digikeskkondades, õpitakse tundma vastavate keskkondade võimalusi (plakati koostamine, ühisarutelud/oma arvamuse avaldamine, lemmikmuusika playlistid, omaloominguline muusika jne). Arutatakse, mida sobib Internetis jagada, mille või kelle jaoks on rakendustel vanuselised piirangud; kas Internet laseb meil unustada selle, mida oleme kunagi seal jaganud; arutatakse, kas tehisaru teeb arukaks või arutuks.

1.3.3. Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

valmisolek enda oskuste ja teadmiste täiendamiseks, uudishimu ümbritseva vastu. Enda muusikaliste oskuste esitlemine ning võimaluste leidmine eri eluvaldkondades oma muusikaliste oskuste kasutamiseks. Edasiõppimisvõimalused võimakamatele muusikaringides või muusikakoolis. Muusikaharrastus kui eneseväljenduse ja läbi elu vaba aja sisustamise vahend; sotsiaalsete ja sõprussuhete loomise ja edendamise vahend - võimaldab seltskonnas olemist ja koos tegutsemist. Muusikaga seotud ametite teadmine. Muusik kui elukutse - tutvumine muusikaga seotud elukutsetega (nii otseselt muusikat tegevad kui muusika esitamist ja tootmist/levitamist toetavad) - helilooja, laulja, pillimees, dirigent, helitehnik, pillimeister jne.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Kujundatakse keskkonda säästvat mõtteviisi, tutvustatakse kohalikke ja globaalseid keskkonnaprobleeme. Kujundatakse vastutustundlikku tarbijat, tuuakse näiteid loodusressursside kasutamisest, selgitatakse looduse ja selle kestlikkuse, looduskeskkonna terviklikkuse ja loodushoiu teemasid. Õpetatakse rütmipillide valmistamist taaskasutatud materjalidest. Teemaatiliste laulude kaudu mõjutatakse õpilaste väärtushinnanguid. Väärtustatakse pärand- ja rahvuskultuuri, selgitatakse, kuidas on keskkonnast ja loodusest sõltuvalt kujunenud inimeste eluviis ja kultuur. Tuuakse näiteid lihtsamate rahvapillide (vilepill, sarvepill, karjapasun) valmistamisest (materjalid kohalikust looduslikust keskkonnast). Võimalusel kutsutakse esinema ja rahvapille tutvustama kodukandis tegutsevaid pärimusmuusikuid.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Ühise musitseerimise käigus arendatakse koostöö - ja teistega arvestamise oskust. Loovülesannete kaudu toetatakse ettevõtlikkust ja õpilaste initsiatiivise midagi luua. Ühiste otsuste langetamise kaudu (nt laulurepertuaari/õppesisu ühisel valimisel), esinedes/osaledes kooli ja kogukonna üritustel suurendatakse kaasatust. Õpilaste kaasamine ürituste planeerimisse ja korraldamisse, andes seeläbi võimalus olla aktiivne ja vastutustundlik kodanikuühiskonna liige. Musitseerimine kui võimalus olla ettevõtja - muusika looja, esitaja, tootja, vahendaja.

Kultuuriline identiteet

Eesti rahvakultuuri traditsioonide (rahvalaulud, rahvapillid, rahvatantsud, laulu- ja tantsupeod) teadmine ja hindamine. Rahvalaulude, -muusika ja laulumängude kasutamine rahvakalendri või riiklike tähtpäevade tähistamisel. Piirkondlike eripärade väärtustamine ja kasutamine. Kodukoha kultuuriväärtuste teadmine, huvi äratamine kodukohast pärit või seal elanud kultuuritegelaste/ muusikute vastu. Teiste rahvaste traditsioonidega tutvumine, kultuurilise mitmekesisusega arvestamine, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine.

Teabekeskkond

Õpetatakse otsima informatsiooni erinevate riikide heliloojate, instrumentide, muusikastiilide kohta; suunatakse kasutama erinevaid teavikuid (heliplaat, CD, video). Tutvustatakse interneti-turvalisusega seotud teemasid, "Targalt internetis" nõuandeid - milliseid salvestusi endast ja enda saavutustest jagada, millisele kogukonnale/sõpruskonnale. Stuudiumi/e-kooli, Tera-kaustade võimalused õppematerjalide ja koolitööde esitamiseks. Autoriõigus.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Uudishimuliku ellusuhtumise kujundamine, uuenduste, uute tehniliste võimaluste ja tehnoloogiatega kursis olemine elukestvalt. Digivahendite kasutamine õppes, erinevate digikeskkondade tutvustamine. Tutvustatakse tehnoloogia arengut läbi aegade muusikas; juhendatakse, kuidas ja mille abil omaloomingut (laulu, pillilugu) lindistada; selgitatakse, kuidas on arenenud muusika salvestamisvõimalused tänapäeval.

Tervis ja ohutus

Enda võimete teadvustamine, oma oskuste ja huvide kaardistamine. Muusika kui vahend ja võimalus emotsionaalse tasakaalu leidmiseks - muusika teraapiline mõju inimesele. Õpetatakse lõõgastuma laulmise, musitseerimise, muusika kuulamise ja rütmilise liikumise kaudu - eri stiilide muusika võimalused muusikaliste väljendusvahendite kaudu. Mõõdu mõju, selle vähendamise võimalustega tutvumine. Pillide mänguvõtete tutvustamine turvaliseks ja otstarbekaks pillikasutuseks. Häälehoid, tervislik häälekasutus.

Väärtused ja kõlblus

Eneseteadlikkus oma muusikalistest võimetest ja võimalustest, lugupidava ja salliva suhtumise kujundamine, õpetatakse arvestama teistsuguseid arvamuste, seisukohtade ja väärtushinnangutega. Käitumine avalikus ruumis, kontserdil, aktusel jne - tutvumine hea tavaga, oskuste harjutamine ja kinnistamine ühisüritustel, kontserdi vms külastustel. Õpetatakse oma arvamust ja seisukohti viisakalt edastama (esineja - laulja, pillimängija, tantsija) kohta.

1.4. Ainevaldkondlikud hindamise erisused, õppekorralduse ja õppekeskkonna erisused

- 1) Hindamisel arvestatakse õpilase individuaalsete võimete ja oskustega. Esitatakse lisaküsimusi, selgitatakse küsimused lahti, sõnastatakse küsimused ümber.
- 2) Õpilased, kellele on määratud IÕK, hinnatakse IÕK alusel. Vajadusel kohandatakse õppematerjale vastavalt õpilase võimetele.
- 3) Arutlevate ja jutustavate teemade puhul arvestatakse arvamuse avaldamist ja selle põhjendamist, hinnatakse vastavalt kooliastmele sõnaliselt või mitteeristavalt, vastavalt kooli hindamisjuhendile.
- 4) Õpe korraldatakse vastavalt vajadusele, kaasates abiõpetaja, kasutades õpilaste eraldamist ruumis, õpetades väiksemates gruppides või ühele õpilase mõeldud õppena.
- 5) Õpilasele võimaldatakse kasutada ülesannete tegemiseks lisaaega.

2. Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid

2.1. Õppeaine kirjeldus – muusikaõpetus

Muusikaõpetuse aines püütakse äratada huvi muusika vastu, kujundada aktiivset ja emotsionaalset musitseerimist ning arendada teadlikku muusika kuulamise ja hindamise oskust.

Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, aga sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.

2.2. Muusikaõpetuse õppe- ja kasvatusesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusika kuulamisest ja musitseerimisest;
- 2) tunneb huvi muusika vastu, kuulab erinevat muusikat;
- 3) julgeb muusika saatel liikuda ja kaaslastele esineda;
- 4) kirjeldab kuulatud muusikat, väljendab muusikaalastes vestlustes oma eelistusi ja arvamusi, kasutades õpitud sõnavara;
- 5) väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana.

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal vaba emotsionaalne eneseväljendus, rõõm muusikast. Seda arendatakse eri viisil musitseerides – lauldes, pilli mängides, muusika saatel liikudes. Õpiülesannete järjestamisel lähtutakse põhimõttest - tuttavalt uue suunas. Ühiselt tegutsedes kujundatakse eri sotsiaalseid oskusi: üksteise kuulamine, lihtsatele küsimustele vastamine, koos musitseerimine jms.

Sellel kooliastmel on muusikaõpetuses oluline roll laulumängudel. Muusikatunnis õpitud laulumänge ja liisusalme soovitatakse kasutada ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel.

Muusikatundides pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega.

Õpilaste muusikalisi võimeid arendava ja üldist arengut korrigeeriva vahendina on kesksel kohal laulmine. Kuna lugemisoskus on enamasti puudulik ning laste sõnavara võib olla piiratud, on ka laulutekstid lihtsad ja kergesti meelde jäävad. Juhul kui õpilasel on raske laulda/meelde jätta tervet laulu, piirdatakse üksikute osade laulmisega.

1. kooliastes püütakse õpilastele õpitavat edasi anda enamjaolt matkimismeetodil, õpetaja eeskuju järgides. Muusikalised teadmised ja oskused kujundatakse seoses praktilise musitseerimisega, töös rütmiga ning pillimänguõppe kaudu.

Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu; tutvutakse kiire ja aeglase, rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältusi väljendatakse koostegEVuses õpetajaga konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse käeliigutustega. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

Õppetegevus 3.–5. klassis

3.–5. klassi muusikaõpetuses on olulisel kohal laulmine ning muusika rütmis liikumine (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Eesmärgiks on hoida ning suurendada huvi ja soovi muusikalistes tegevustes osaleda.

Ühise musitseerimise kaudu arendatakse õpilaste rütmitunnet, silma ja käe koostööd, liigutuste koordinatsiooni; kujundatakse muusikalise eneseväljendamise julgust ja oskusi, suhtlemis- ja koostööoskusi.

Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldeprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpilased omandavad mõne pilli esmased mänguvõtted.

Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassi õppetegevuses tuginetakse omandatud teadmistele ja oskustele. Esmane on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest.

Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi.

Õpetaja suunamisel kuulatakse tundides ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Pööratakse tähelepanu ka rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida.

Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, samuti kultuurisündmusi (sh virtuaalseid) ja nendel osalemist.

Kujundatakse oskust väljendada oma arvamusi ja eelistusi ning sallivat suhtumist erinevustesse.

Õppetegevus 8.–9. klassis

8.–9. klassis arendatakse jätkuvalt õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid ja huvisid, võimaldatakse erinevaid esinemiskogemusi (laulmine ja pillimäng; esinemine solistina, ansamblis, kooris).

Õpilastele tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis.

Õpitakse tundma muusika eri žanre, kirjeldama kuulatud muusikat ning väljendama oma arvamusi ja eelistusi.

Arendatakse oskust väärtustada enda ja teiste loomingut, Eesti muusikapärandit ja kaasaegset muusikat.

Olulisel kohal õppetegevuses on kontserdi-, teatri- ja muuseumikülastused (sh virtuaalsed).

3. Ainekavad

3.1. I kooliaste

3.1.1. I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) on omandanud esmased koostegemise oskused kõigis muusikalistes tegevustes;
- 2) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, muusikalisest liikumisest ja muusika kuulamisest;
- 3) on saanud esmase ühislaulmise kogemuse, kasutab saateks lihtsamaid lastepille ja kehapilli;
- 4) omab muusika kuulamise kogemusi, suudab väljendada oma muusikalisi elamusi;
- 5) rakendab omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi muusikalistes tegevustes.

3.1.2. I kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) osaleb laulmisel, laulab tuttavaid laule ilmekalt, loomuliku hääletooni ja õige kehahoiuga; laulab peast 3–4 lastelaulu, laulab Eesti hümnid vastavalt võimetele kaasa; eristab ja iseloomustab rahvakalendri tähtpäevadega seotud traditsioone, laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa;
- 2) teeb vahet kõrgel ja madalal helil, teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; eristab erinevaid hääli ja müra muusikast, teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele erinevalt; eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõnalisest, kirjeldab kuulatud muusikapala iseloomu (kurb/rõõmus; aeglane/kiire);
- 3) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, PAUS, TA-A, viipab käega kaheosalist taktimõõtu;
- 4) mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa, mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel, mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa, rakendab keha-, rütmipillide lihtsamates ostinaatodes ja/või kaasmängudes;
- 5) liigub lihtsa muusika rütmis, hoiab rivi ja sõõri, väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu, oskab kasutada liisusorme, mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes ja liisutustes, osaleb õpitud laulumängudes;

3.1.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab loomuliku hääletooni ja kehahoiuga; 2) tunneb ära Eesti hümn, käitub hümn laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; 3) oskab peast mõnda õpitud lastelaulu; 4) tunneb rütmivorme TA, TI-TI .	Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu, laululist hingamist, avatud suud, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella ja saatena nii kooris (terve klassiga), grupis (rea kaupa, vabalt loodud rühmad) ja üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi. Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, rahva- ja regillaule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). Õpitakse laulma I kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Kevadel“ - „Juba linnukesed...“ (eesti rahvaviis / J. H. Hermann ja P. Tekkel);

	Muusikaline kirjaoskus. Laulu õpitakse vastavalt õpilaste võimekusele kuulmise järgi/ käemärkide järgi/ meloodia liikumise kujutamine käega või kombineeritud meetodil. Laulu õpitakse jõukohaste osade kaupa - fraas, rida, salm jne. Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään. Tutvutakse laulu õppimist toetavate mõistetega: viis, rütm, takt, taktijoon, lõpujoon, noot (noodipea ja noodivars) Noodist loetakse silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist.
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) mängib õpitud rütme nii keha- kui ka rütmipillidel kaasa.	Õpitakse tundma rütmivorme TA ja TI-TI ning seostatakse neid pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill). Tutvustatakse rütmivormi TA-A ja veerandpaus. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>), kuid kasutades neid pigem märkidena (näiteks kirjeldades nende välimust).
MUUSIKA KUULAMINE	

Õpilane: 1) teeb vahet kõrgel ja madalal helil; 2) teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; 3) eristab erinevaid hääli ja müra muusikast.	Kuulatakse ja kirjeldatakse loodushääli/linnaruumi helisid. Pööratakse tähelepanu erinevate häälte, helide, müra ja kõne eristamisele. Tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite, pillide ja/või oma häälega. Kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase muusikaga. Kuulatakse erineva karakteriga muusikat, laule ja pillilugusid, tutvutakse rõõmsa ja kurva muusikaga.
MUUSIKALINE LIKUMINE	
Õpilane: 1) liigub lihtsa muusika rütmis, oskab kasutada liisusalme; 2) osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri.	Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge ("Kes aias?", "Kui sul tuju hea" jne), sh pärimuslikke laulumänge. Väikeklasside puhul tuleb arvestada laulumängude mängimisel osalejate vähesusega ja püüda neid kasutada näiteks koolipidudel või kooliastme üritustel mängimiseks. Kasutatakse erinevaid liikumisviise (rivi, sõõr, voor), eri tempo ja meeleoluga muusikapalu.

	Kasutatakse liisusalme - liisusalvide tekstid on improvisatsioonilised kõla-, rütmi- ja sõnamängud. Need on lihtsad lugemised, tähenduseta, ainult kõlaefektil põhinevad äiutused või üminad, pöördumised lindude, loomade ja loodusobjektide poole (“Lepatriinu, lenda ära”); narritamissõnad, naljasalmikesed, millele lisanduvad sageli liigutused.
--	---

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; 2) laulab peast 3–4 lastelaulu; 3) tunneb Eesti hümnit, käitub hümnit laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; 4) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS.	Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella/saatega kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja üksi. Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt). Õpitakse laulma I kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V.

	Jannsen), „Mu koduke“ (muusika ja sõnad A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus / J. Oro); „Rongisõit“ (G. Ernesaks / E. Niit). Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Kasutatakse ja kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Kasutatakse meloodia õppimisel rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, rütmipill, plaatpill).
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; 2) mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel.	Kinnistatakse laulude õppimisel kasutatud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A ja veerandpaus ning seostatakse neid kaasmängude ja pillimänguga (kehapill, koolis olemasolevad rütmipillid ja plaatpillid). Harjutatakse kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning tutvutakse (kui koolis on olemas) käsikelladega. Plaatpillide ja käsikellade kaasmängude puhul kasutada pentatoonikat.

MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; 2) osaleb õpitud laulumängudes.	Liikumistegevuste kaudu püütakse tunnetada ruumi, enda ja kaaslaste paiknemist ja liikumist selles. Tunnetatakse erinevaid temposid ja katsetatakse eri liikumisviise. Püütakse väljendada muusika dünaamikat ja meeoleolu liigutuste/liikumiste kaudu. Õpitakse ja mängitakse erinevaid laulumänge.

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; 2) laulab peast 3–4 lastelaulu; 3) tunneb Eesti hümni, käitub hümni laulmise ajal õigesti, püüab kaasa laulda; 4) tunneb rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, 5) PAUS.	Kasutatakse ja kinnistatakse 1. ja 2. klassis omandatud teadmisi. Laulmine ja laulutehnika. Laulmisel kasutatakse loomulikku kehahoidu ja laululist hingamist, pingevaba tooni ja selget diktsiooni. Lauldakse a capella ja saatena kooris (terve klassiga), rühmas (rea kaupa) ja ka üksi. Õpitakse kuulama nii ennast kui ka teisi.

	Repertuaar. Lauldakse eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, eesti ja teiste rahvaste laule. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (Eesti Vabariigi aastapäev jt). Õpitakse I kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Lapsed, tupp“ (sõnad E. L. Wöhrmann) „Teele, tee, kurekesed“ (sõnad Fr. Kuhlbars), „Uhti, uhti, uhkesti“ (eesti rahvaviis / A. Piirikivi), „Emakesele“ (M. Härma / A. Oengo-Johanson) Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega (helilooja ja luuletaja/sõnade looja). Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Kasutatakse ja kinnistatakse õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, PAUS.
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa;	Harjutatakse kaasmänge keha- ja rütmipillidel.

2) mängib lihtsamaid kaasmänge keha- ja rütmipillidel.	Tutvutakse plaatpillidega, kasutatakse põhiastmete (I, IV, V) plaate kaasmängudes. Tutvutakse eesti rahvapillidega (väikekannel jt).
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu; 2) osaleb õpitud laulumängudes.	Meetrumi-taktimõõtu tunnetatakse ja väljendatakse liigutuste või liikumistega. Rütmi-ostinatod kehapillile. Liigutused-liikumised lauludele (teksti alusel/teksti meelde jätmise hõlbustamiseks). Õpitakse erinevaid laulumänge.

3.2. II kooliaste

3.2.1. II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu nii individuaalsetest kui ka ühistest muusikalistest tegevustest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) arendab oma muusikalisi võimeid ja osaleb aktiivselt muusikalistes tegevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) osaleb aktiivselt muusikalises loomeprotsessis, katsetab oma ideid erinevates muusikalistes tegevustes;
- 4) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ja analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 5) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulu- ja tantsupeo traditsiooni;
- 6) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja suhtub lugupidavalt erinevatesse rahvuskultuuridesse;
- 7) leiab muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest, käitub ohutult virtuaalmaailmas.

3.2.2. II kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooni ja õige kehahoiuga, oskab peast 5-6 lastelaulu, sealhulgas Eesti hümn;
- 2) teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul, tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A, viipab käega 3-osalist taktimõõtu, saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes;
- 3) eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast, eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat, iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel, mõistab terminite orkester ja orkestrijuhth/ dirigitendust;
- 4) on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid

musitseerides;

- 5) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike, laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone;
- 6) on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga, tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välimuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi;
- 7) eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält, on tutvunud erinevate kooriliikidega, teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost;
- 8) teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil.

3.2.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab tuttavaid laule võimalikult selge diktsiooni, kõlava tooni ja õige kehahoiuga; 2) teab peast 3–4 lastelaulu, sealhulgas vastavalt võimetele Eesti hümni; 3) tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivältust TA-A-A; 4) viipab käega 3-osalist taktimõõtu.	Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii üksi, kui ka ansamblis mille käigus kuulatakse ja kuulatakse nii ennast kui ka teisi. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme,

	vällditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpitakse laulma II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”. Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihkripäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt). Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule. Kinnistatakse laulu õppimist toetavat õpitud muusikateooriat. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning jälgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i>). Kinnistatakse laule õppides mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Kasutatakse ja kinnistatakse varem õpitud rütmivorme TA, TI-TI, TA-A, paus. Tutvutakse rütmivältusega TA-A-A. Tutvustatakse 3-osalist taktimõõtu. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega - dünaamika - f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes.
PILLIMÄNG	

Õpilane: 1) on tutvunud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmaste mänguvõtetega ja kasutab neid musitseerides.	Rakendatakse kehapilli ja Orff-instrumentariumi <i>ostinatodes</i>, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme. Vastavalt kooli võimalustele ja sõltuvalt pillide olemasolust tutvutakse väikekandle/plokkflöödi/plaatpillide mänguvõtetega: 1) harjutatakse väikekandle mängu I ja V astme akordidega; 2) harjutatakse plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid kolme noodi (G, A, H) ulatuses; 3) harjutatakse mängu plaatpillidel (helistiku põhiasstmed). Rakendatakse väikekandle/plaatpillimängu lihtsamate laulude saateks.
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) mõistab terminite orkester ja orkestrijuhth/ dirigitendust; 2) eristab vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast; 3) tunneb 3-osalist taktimõõtu ja rütmivõltust TA-A-A; 4) viipab käega 3-osalist taktimõõtu.	Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi, külastatud kontserte/muusikalavastusi. Avaldatakse nende kohta arvamust, kasutades õpitud muusikalist sõnavara. Korratatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Tutvutakse teadlikult vokaalmuusika ja instrumentaalmuusikaga. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Kuulatakse erineva

	taktimõõduga muusikapalu, eristamaks 2- ja 3-osalist taktimõõtu. Kuulatakse ja võrreldakse hääle- ja kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/näha olnud. Tutvutakse esituskoosseisudega. Õpitakse tundma mõisteid orkester ja dirigent. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, otsitakse infot autorite kohta, meenutatakse, kas on ka varem tema loomingut õpitud/esitatud. Kuulatakse eesti rahvamuusikat ja kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldot. Eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt) ning kirjeldatakse neid. Arutletakse, millest pillid valmistatud ja milliste materjalide ja töövõtetega saaks ise samasuguse ise valmistada.
--	---

	Dramatiseeringud ja liikumised kuulnud või kuulatava muusika järgi. Kuuldud muusika visualiseerimine kunstitöodes.
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
	Laulu- ja ringmängude mängimine, tantsuliste mõistete rivi, ring/sõõr, viirg rakendamine. Ruumis paiknemine, enda ja kaaslaste liikumise tunnetamine ruumis. Kuulatud muusika väljendamine liikumistes: dünaamika väljendamine, erineva tempo ja rütmide kasutamine ja tunnetamine, loovliikumine. Kaasmängud keha- ja rütmipillidel.
MUUSIKALINE OMALOOMING	
	Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu
--------------	----------

LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; 2) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 3) saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes; 4) teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul.	Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega nii ükski kui ka ansambelis. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, eristades neid üksteisest kõla alusel ja tunnuste/ülesehituse alusel. Lauldakse ühehääelseid laule, kaanoneid ning lihtsamaid kahehääelseid seadeid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Repertuaari valimisse kaasata õpilasi, arvestades nende arvamusi ja soove. Vajadusel anda ette teatud kriteeriumid (teema - jõulud, kevad; pikkus jne). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mihklipäev, mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emakeelepäev, emadepäev jt).

	Õpitakse laulma peast II kooliastme ühislaule: Eesti hümn, „Mu isamaa armas”, „Püha öö”. Muusikaline kirjaoskus. Tutvutakse laulu autoritega, kinnistatakse mõisteid helilooja, luuletaja/teksti autor. Selgitatakse autori õigust enda loodule. Loetakse noodist silbitatud laulusõnu ning järgitakse rütmi ja meloodia liikumist. Arvestatakse noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, <i>latern</i>, <i>segno</i>). Kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tutvutakse muusikaliste väljendusvahenditega f - valjult, p - vaikselt; valjenedes, vaibudes
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) on tutvunud eesti rahvapillide ja rahvamuusikaga; 2) on omandanud mõne lihtsama muusikainstrumendi esmased mänguvõtted ja kasutab neid musitseerides.	Õpitakse tundma eesti rahvapille, nende kõla (seos materjalidega, millest nad on valmistatud) ja mänguvõtteid. Keha-, rütmi- ja plaatpillidel harjutatakse <i>ostinato</i>'de, kaas-, eel- ja/või vahemängude mängimist. Pillimängus rakendatakse õigeid mänguvõtteid. Harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega, vajadusel jätkata eelnevalt õpitud/kasutatud alternatiivsete võimalustega (värvid, numbrid, figuurnoodid).

	Tutvustatakse/ tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja vahed), absoluutset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi ning võimaluse korral luua seos - nootide asetus noodijoonestikul ja klaviatuuril (loob eelduse ja võimaluse klahvpillimängu õppimiseks). Kasutada tähtnimesid, tutvustada klahvpille ning luua seos plaatpillide tähtnimede ja klaviatuuriga. Klahvpillidel mängu katsetada veebirakendustes, Youtubes leitavad erinevad variandid visuaalseks toeks. Vastavalt kooli võimalustele, sõltuvalt pillide olemasolust: 1) Väikekandel õpitakse uus akord IV; harjutatakse I, V ja IV akordi ning rakendatakse laulude saatmisel. 2) Plokkflöödil õpitakse uued noodid C ja D, kinnistatakse plokkflöödi mänguvõtteid 4-5 noodi ulatuses (G, A, H, C, D).
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) iseloomustab kuulatud muusikat abivahendite toel.	Kuulatakse eesti rahvamuusikat, eristatakse kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille (hiiu kannel, kannel, lõõtspill, torupill, sarved, viled, parmupill jt). Kirjeldatakse ning iseloomustatakse kuuldut, kasutades

	abivahendeid (näiteks muusikaliste väljendusvahendite sõnakaarte). Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Eristatakse kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat ja püütakse kirjeldada esituskoosseise (palju pille/vähe pille; keel-/puhkpillid jne). Õpitakse tundma mõisteid orkester ja dirigent. Kuulatakse erinevaid pillirühmi (klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid) ja eristatakse pillirühmi kõla ja välimuse järgi; tutvutakse pillide nimetustega. Kuulatakse ja võrreldakse hääleliike. Tutvustatakse kooriliike. Tutvutakse laulu või muusikapala autoritega, püütakse meenutada sama autori juba eelnevalt õpitud/tutvutud laule/lugusid. Kuulatakse erineva taktimõõduga muusikapalu, eristamaks 2- ja 3-osalist taktimõõtu. Kuuldud muusika visualiseerimine kunstitöodes. Dramatiseeringud ja liikumised kuuldud/kuulatava muusika järgi. Kirjeldatakse kogetud muusikaelamusi, külastatud kontserte/muusikalavastusi. Avaldatakse nende kohta arvamust, kasutades õpitud muusikalist sõnavara. Korratakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid.
--	---

MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) arendab muusikalist väljendusoskust liikumise ja rütmimängude kaudu.	Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Ruumiteadlikkus ja koordinaatsioon: Arendatakse ruumitunnetust - ruumis paiknemine, enda ja kaaslaste liikumise tunnetamine ruumis. Motoorika, koordinaatsiooni, tähelepanuvõime ja väljendusoskuse arendamine loovliikumise ja rütmimängude kaudu. Eneseväljendus ja loovus: loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise; muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; kuulatud muusika väljendamine: erineva tempo ja rütmide kasutamine; muusika dünaamika, sisu, karakteri väljendamine liikumistes. Mängitakse laulu- ja ringmänge, rakendatakse mõisteid rivi, ring/sõõr, viirg. Tantsitakse lihtsamaid rahvatantse. Kaasmängud keha- ja rütmipillidel.

MUUSIKALINE OMALOOMING	
	Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni.

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 2) laulab vaba ja kõlava tooni ning selge diktsiooniga; 3) teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil. 4) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; 5) laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone.	Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega, vaba tooni ja selge diktsiooniga. Pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele. Laulu valikul arvestada hääle isikupära ja sobivat tessituuri. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu vastavalt nende esitusvõtetele. Lauldakse ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid. Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Repertuaari valikusse võiks kaasata õpilasi, valikul arvestatakse eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid, luuakse seos kirjandustundides õpituga. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaulu: Eesti

	hümn, „Kui Kungla rahvas“, „Majakene mere ääres“. Muusikaline kirjaoskus. Laulu õppimisel kasutatakse ja kinnistatakse õpitud võtteid ja mõisteid. Vajadusel selgitatakse erinevaid laulu noodikirja/ülesehituse variante (sõnade paigutused noodikirjas ja noodiridade all jms).
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) rakendab varem õpitud pillimänguvõtteid ning kasutab pillimängu laulude saadetes või vahemängudes.	Plokkflöödi mängus kinnistatakse õpitud mänguvõtteid viie noodi ulatuses (G, A, H, C, D), õpitakse juurde parema käe sõrmede lisamisel uued noodid E, FIS ja D. Uute nootide omandamisel on võimalik õppida lugusid nii G kui D duuris, mis on plokkflöödi õppes lihtsad helistikud. Väikekandle või plokkflöödi mängimisel kasutatakse õpitud mänguvõtteid, harjutatakse lihtsamate laulude saatmist pillidega. Keha-, rütmi- ja plaatpille mängitakse nii orkestris, ansamblis kui ka üksi. Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile

	(süntesaator/klaver/erinevad rakendused) ja mängitakse lihtsamaid meloodiaid plaadpillidel/klaviatuuril.
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) eristab abivahenditele toetudes kõrget ja madalat mees- ja naishäält; 2) on tutvunud erinevate kooriliikidega; 3) teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; 4) tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; teab regilaulu esitamise traditsioone; 5) tunneb eesti olulisemaid rahvapille nii välismuse kui ka kõla järgi, teab nende nimetusi; 6) eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat.	Hääl. Kuulatakse ja võrreldakse hääleliike, selgitatakse hääle tekkimist, häälemurret. Kuulatakse ja võrreldakse kooriliike. Kirjeldatakse oma koolis või kodukohas tegutsevaid koore - mis liik/liigid, kui suur koosseis, kes seal laulavad, mida esitavad, kus on neid kuulda/näha olnud. Kuulatakse laulupeo esitusi tuttavatest lauludest. Arutletakse laulupeo kogemuse ja tähenduse üle. Eesti rahvamuusika. Kuulatakse ja eristatakse vanemat ja uuemat rahvalaulu (meloodia, sisu/tekst, esitusviis); rahvamuusikat ja seda esitavaid rahvapille; rahvatantse ja laulumänge. Euroopa rahvaste muusika. Tutvutakse valikuliselt Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa muusikatradsioonidega. Arutelude ja vestluste käigus võrreldakse õpitud rahvaste muusikat eesti rahvamuusikaga, nt leitakse

	erinevusi ja sarnasusi eesti rahvapillidega (pillirühm, kuju, kõla). Kinnistatakse kontserdiküllastaja hea käitumise tavaid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) eristab kuulamise järgi marssi, valssi ja polkat; 2) teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost.	Muusikaline tajus: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Kuulatakse eriilmelisi tantse - marss, valss, polka. Püütakse liikuda muusika iseloomule vastavalt, võimalusel kasutatakse liikumisel valsi ja polka põhisamme. Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektoridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu.

	Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid. Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise
MUUSIKALINE OMALOOMING	
	Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest. Lugupidav suhtumine kaasõpilaste loomingusse. Loomine võiks alata väiksematest katsetustest õppijale tuttavalt viisil (üminad, rütmikompositsioonid, helid ja kooskõlad jms), kasutades keha, häält ja olemasolevaid pille. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus,

	orkestratsioon, remiks, kaver, rahvalaulu originaalesituse kasutamine kaasaegses loos). Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, loovliikumisi, improvisatsiooni. Muusikaloomet võib katsetada erinevates veebikeskkondades (Incredybox)
--	---

3.3. III kooliaste

3.3.1. III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) väärtustab muusikat ja muusikalisi tegevusi oma igapäevaelu rikastajana;
- 2) osaleb aktiivselt musitseerimise protsessis, rakendab omandatud muusikaalaseid teadmisi ja oskusi – muusikalist kirjaoskust;
- 3) on tutvunud muusika erinevate stiilidega ja arutleb täiskasvanu suunamisel kuulnud muusika üle;
- 4) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust;
- 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;
- 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat;

- 7) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

3.3.2 III kooliastme õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga, laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümnid;
- 2) oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente, tunneb keel-, puhk- ja löökpille, on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega;
- 3) tunneb helivältsusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause;, tunneb taktimõõte 2, 3, 4, on tutvunud nootide silpnimetustega ja nootide asetusega noodijoonestikul, eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi;
- 4) suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmstruktuure, oskab lahendada lihtsamaid rütmiülesandeid;
- 5) on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast, on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga, tunneb järgmisi muusikažanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia;
- 6) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille;
- 7) on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab liikumismänge juhtida.

3.3.3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	

Õpilane: 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; 3) tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause.	Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist. Laulude õppimisel kasutatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid, laulu vorm jne). Püütakse edasi anda laulu meeoleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond.
--	--

	Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehäälseid ea- ja teemakohaseid laule, tutvutakse erinevate muusikastiilide ja kultuuride lauludega, laiendades oma repertuaari ja muusikalist silmaringi. Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega, õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen)
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) on tutvunud nootide tähtnimetustega ning nootide asetusega noodijoonestikul; 2) tunneb helivältusi ja rütme TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A ja pause.	Esmane eesmärk on positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Pillimäng ühismusitseerimisel koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul kasutades muusikalist kirjaoskust. Laulusaadete ja pillilugude õppimisel jälgitakse rütmi (helivältused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno jt</i>), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Tuletatakse meelde noodijoonestikku (read ja

	vahed), relatiivset noodisüsteemi (igal noodil on oma kindel koht noodijoonestikul), nootide tähtnimetusi. Tutvustatakse kitarril ja ukulele mänguvõtted. Arvestatakse õpilaste võimekusega. Kuna ukulelel on akorde lihtsam omandada kui kitarril, siis soovitatakse esimesena akordõpet sel pillil. Klassikalisel kitarril soovitavalt harjutada lugude saatmist bassidega, lahtistel keeltel.
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) on tutvunud sümfooniaorkestri erinevate pillirühmadega; 2) tunneb keel-, puhk- ja löökpille; 3) oskab kuuldeliselt eristada erinevaid instrumente; 4) eristab kuulamise järgi duur- ja moll-helilaadi.	Muusikainstrumendid. Puhkpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega, huuliku tüüpidega, pillitoru pikkuse muutmise vahendite ja võimalustega eri pillidel (ventiilid, klappid, kuliss). Eristatakse puu- ja vaskpuhkpile nende kõla ja kuju järgi. Löökpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse määratlemata ja kindla helikõrgusega löökpille nende kõla ja kuju järgi. Keelpillid - tutvutakse pillide valmistamise materjalide, heli tekkimise/tekitamise põhimõtetega. Eristatakse näppe- ja poogenkeelpille nende kõla ja kuju järgi.

	Tutvutakse orkestriga - koosseis/pillirühmad, dirigendi roll ja ülesanded. Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse valikuliselt tundma teiste rahvaste muusikapärandit.
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises.	Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektoridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu. Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid.

	Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke omadusi, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.
MUUSIKALINE OMALOOMING	
	Turvalise ja loomisvabadust toetava keskkonna kujundamine, kus hinnaliseks peetakse ka eksimusi ning õpitakse ebaõnnestunud katsetustest, lugupidav suhtumine kaasõpilaste loomingusse. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult.

	Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improvisatsiooni.
--	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; 3) tunneb taktimõõte 2, 3, 4.	Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist. Laulude õppimisel rakendatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid, laulu vorm, dünaamikamärgistused jne). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu

	väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond. Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehäälsed ea- ja teemakohaseid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Isamaa ilu hoieldes“ (A. Mattiisen/J. Leesment), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).
PILLIMÄNG	
Õpilane: 1) tunneb taktimõõte 2, 3, 4;	Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste valikul, kasutades omandatud muusikalist

2) suudab kaasa mängida lihtsamaid rütmistruktuure; 3) oskab lahendada lihtsamaid rütmülesandeid.	kirjaoskust - jälgitakse rütmi (helivältused, rütmifiguurid ja pausid) ja meloodia liikumist. Arvestatakse õpitud noodikirja märkidega (kordusmärgid, esimene ja teine volt, fermaat, latern, <i>segno</i> jt), kinnistatakse mõisteid salm, refrään, eelmäng ja vahemäng. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Lugude jaotamine eri raskusastmetega partiideks (ainult meloodia mängijad, ainult bassipartii mängijad, eraldi saateakordi mängijad jne), meloodia jagamine väiksemateks muusikalisteks osadeks, nende jaotamine rühmade/mängijate vahel). Tutvutakse võimalusel maailma rahvaste (valikuliselt Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika) muusikaga läbi pillimängu. Katsetatakse rock- ja popmuusika esitamist vastavalt võimalustele ja võimekusele.
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) on tutvunud popmuusika ajalooga ja nüüdismuusikaga.	Heli ja selle omadused. Elektrofonid. Arvutimuusika. Tutvutakse heli ja selle omadustega ning eristatakse kõla ja kuju järgi akustilisi ja elektroonilisi muusikainstrumente. Tutvutakse

	arvutimuusika arengulooga ja selle loomise võimalustega. Muusikatööstus. Tutvutakse helisalvestuse ja muusikatehnika arengulooga. Õpitakse tundma autorikaitse seadust ja autoriõigusega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis). Rock- ja popmuusika stiilid - nimetused, iseloomulikud tunnused, tuntumad esitajad - tutvustatavad stiilid võivad olla valitud õpilaste eelistusi arvestades. Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ja õpitakse valikuliselt tundma ja eristama Hispaania, Ladina-Ameerika ja Põhja-Ameerika rahvaste muusikat. Rock- ja popmuusika. Kuulatakse ja võrreldakse rock- ja popmuusika stiile, saadakse ülevaade stiilide algusaegadest ja arengust. Luuakse seosed levimuusika arenguga Eestis.
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane: 1) tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia,	Muusikaline taju: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate rütmikujundite tuvastamine ning nende

harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises; 2) tunneb taktimõõte 2, 3, 4.	väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Ruumiteadlikkus ja koordineatsioon: keha tunnetuse ja koordineatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektooridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu. Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid. Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste muusikale iseloomulikke
---	---

	karaktereid, võimaluse korral õpitakse rahvatantse ja erinevaid tantsustiile.
MUUSIKALINE OMALOOMING	
	Kui kooli õppenõukogu nii otsustab, teeb ka LÕK õpilane loovtööd. Muusika pakub selleks mitmesuguseid võimalusi - laulmine, pillimäng, liikumine, omalooming. Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse lihtsaid meloodiaid, erinevaid muusikast lähtuvaid tekste, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja <i>ostinatosid</i>. Väikekandlel, plokkflöödil, kitarril või ukulelel esitatakse omaloomingut kasutades õpitud mänguvõtteid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakenduste ja programmidega. Omaloomingu meloodia noodistamisel rakendatakse absoluutset noodisüsteemi.

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu
LAULMINE	
Õpilane: 1) laulab peast 5–6 laulu, sealhulgas Eesti hümni; 2) laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga.	Laulmine ja hääletehnika. Lauldakse loomuliku kehahoiu ja sügava/laululise hingamisega. Arendatakse helikõrguste tunnetamist laulmisel, hääleulatust ja -tugevust; pööratakse tähelepanu meloodia puhtale intoneerimisele, rõhutatakse diktsiooni täpsust ja selgust. Järgitakse häälehoidu häälemurdeperioodil, arvestatakse võimete ja hääle isikupäraga, pakkudes toetavat ja vajadusel individuaalset lähenemist. Laulude õppimisel kasutatakse omandatud muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid, laulu vorm jne). Püütakse edasi anda laulu meeleolu ja sõnumit, kasutatakse dünaamika võimalusi esitada laulu väljendusrikkalt. Laule esitatakse vastavalt oma võimetele ning oma oskuste ja kogemuste kohaselt, arvestatakse esitatava

	laulu sõnade emotsionaalse tähenduse ja muusikapala stiiliga. Lauldakse <i>a cappella</i> ja saatega, koos, ansamblis ja ka üksi (vastavalt võimalustele ja võimekusele). Esinemiskogemust võimaldatakse erinevate esinemiste kaudu individuaalsetes etteastetes, väikestes rühmades või suuremates koostööprojektides, arendades ka koostöö- ja suhtlusoskusi. Enesekindlust ja positiivset lavakogemust annab toetav ja turvaline keskkond. Repertuaar. Lauldakse ühe- ja kahehäälsid ea- ja teemakohaseid eesti ja teiste rahvaste laule. Arvestatakse Eesti tähtpäevadega; õpitakse laulma kooliastme ühislaule: Eesti Vabariigi hümn „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius / J. V. Jannsen), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks / L. Koidula), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oxford / (V. Oxford), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen / J. Leesment), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter / E. Vetemaa), „Saaremaa valss“ (R. Valgre / D. Vaarandi), „Mul meeles veel“ (R. Valgre / K. Kikerpuu), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär / L. Tungal).
PILLIMÄNG	
Õpilane:	Pillimängu praktiseeritakse koolis olemasolevate pillidega õpetaja ja/või õpilaste

1) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille.	valikul, kasutades omandatud muusikalist kirjaoskust. Süvendatakse pillimänguoskusi (ukulele/kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Arendatakse õpilaste rütmi- ja meloodiataju, esinemisjulgust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Luuakse võimalusi loovaks eneseväljenduseks ja omaloomingu esitamiseks. Tutvutakse maailma rahvaste (Itaalia, Prantsusmaa, Aafrika) muusikaga läbi pillimängu.
MUUSIKA KUULAMINE	
Õpilane: 1) tunneb järgmisi muusikazhanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia; 2) on tutvunud üldtuntud näidetega klassikalisest muusikast; 3) väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille.	Hääl. Tutvutakse hääleorganitega (hingamiselundid, hääletekitajad, resonaatorid), hääle tekkimise protsessiga, häälemurde ning hääle hoidmise viisidega. Kuulatakse ning eristatakse hääleliike. Orkester. Muusikanäidete abil tutvutakse orkestri kujunemise, liikide ja koosseisudega. Õpitakse tundma sümfooniaorkestri koosseisu ning paigutust. Tutvutakse Eesti (esindus)orkestritega.

	Maailma rahvaste muusika. Kuulatakse ning õpitakse tundma Itaalia, Prantsusmaa ja Aafrika muusikat. Muusikateater. Näidete abil õpitakse tundma muusikateatri nelja olulisemat alaliiki (ooper, operett, muusikal, ballett). Tutvutakse ooperi, opereti, muusikali ja balleti kujunemise looga ning kuulatakse olulisemate heliloojate (Giuseppe Verdi, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Andrew Lloyd Webber, Pjotr Tšaikovski jne) loomingut. Luuakse seosed lavamuusika arenguga Eestis, tutvutakse Eesti tuntumate lauljate ja tantsijatega. Džässmuusika. Tutvutakse džässmuusika kujunemise looga. Näidete abil õpitakse tundma džässmuusika põhijooni ja stiile. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti džässmuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut. Filmimuusika. Tutvutakse filmimuusika ajaloo etappidega. Kuulatakse olulisemate maailma ja eesti filmimuusika heliloojate muusikat ning iseloomustatakse kuuldut.
MUUSIKALINE LIIKUMINE	
Õpilane:	Muusikaline taj: muusika rütmi, tempo ja dünaamika tunnetamine, erinevate

1) tajub muusika erinevaid elemente (rütm, tempo, pulss, meloodia, harmoonia ja dünaamika), väljendab neid liikumises; 2) on mängujuhiks noorematele õpilastele mängudepäeval, suudab juhtida liikumismänge; 3) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid.	rütmikujundite tuvastamine ning nende väljendamine liikumiste/liigutuste kaudu; oma liikumiste kohandamine vastavalt muusika iseloomule. Ruumiteadlikkus ja koordinatsioon: keha tunnetuse ja koordinatsiooni arendamine; liikumistegevuste kaudu enda ja teiste tunnetamine, arvestamine paiknemisega ruumis ja liikumistrajektoridega; kehakeele kasutamine, arvestades ruumi võimalusi ja muusika iseloomu. Grupisisene suhtlus: tegevusi võib läbi viia üheskoos, rühmades ja ühekaupa tegutsedes, arvestades osalejate vajaduste, oskuste ja võimalustega; teistega arvestamine, grupisisese suhtluse ja koostöö arendamine, luues üheskoos liikumismustreid ja -kavasid. Eneseväljendus ja loovus: muusika, kehakeele ja liikumise kasutamine, et väljendada oma mõtteid ja emotsioone; loovuse arendamine, väljendades ennast isikupärasel viisil läbi liikumise. Maailma rahvaste tantsud ja erinevad tantsustiilid. Liikumises väljendatakse valikuliselt erinevate maailma rahvaste
---	--

	muusikale/tantsudele iseloomulikke karaktereid ja erinevaid tantsustiile.
MUUSIKALINE OMALOOMING	
Õpilane: 1) katsetab muusikalises tegevuses erinevaid ideid, hindab isikupära ja väljendusrikkust; 2) tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.	Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansamblis ja/või üheskoos. Katsetatakse ideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka lõimitult. Luuakse kaasmänge keha-, rütmi- või plaatpillidel, lihtsamaid lugusid õpitud pillidel, meloodiaid ja laulutekste, loovliikumisi, improvisatsiooni. Muusikaloomet võib katsetada erinevates veebikeskkondades (Incredybox, Ableton Live, BandLab, GarageBand, Musescore, Noteflight, Loop Station jt).